

Summary

On the 23rd June 1994 the female of Marsh Harrier (*Circus aeruginosus*) was seen sitting on her nest with three very young chicks aged 2, 4 and 6 days. During the next check (on the 8th July) the female of Marsh Harrier was found dead. Judging by the level of decay she has died at least 5 days earlier. That particular day the young would have been approximately 12, 14 and 16 days old. On the 8th July there were only 2 chicks remained, the middle one had disappeared. Perhaps it had died. The male Marsh Harrier took care of them and fed them on his own. There were 6 pieces of *Microtus arvalis* and one of *Emberzia citrinella* within the nest. On the 1st August 1994 both young individuals were found to be in very good condition, the older one flew out of the nest. There is no doubt that male Marsh Harrier can rear the young chicks aged about 12 days on their own.

Literatura

KUNSTMÜLLER I. 1994: Pozoruhodná hnízdní péče samce motáka pochopa (*Circus aeruginosus*). Zpravodaj jihomoravské pobočky ČSO/2.

Poznámky k biologii lysky černé (*Fulica atra*), hrdličky zahradní (*Streptopelia decaocto*) a strakapouda velkého (*Dendrocopos major*)

Notes on biology of Coot (*Fulica atra*), Collared Dove (*Streptopelia decaocto*) and Great Spotted Woodpecker (*Dendrocopos major*)

Karel Poprach

U stavu 223, 783 14 Bohuňovice

Dne 19.5. 1993 jsem kontroloval hnízdiště vodních ptáků na východním břehu PR Chomoutovské jezero. Při procházení mělkou lagunou mne upozornila **lyska černá** (*Fulica atra*) svým neobvyklým chováním na přítomnost hnízda. Po přiblížení se k hnízdu asi na vzdálenost 3 metrů jsem byl jedním z ptáků doslova atakován. Po zaujetí výhružného postoje vyjela lyska proti mně a následnými výskoky na holenní část nohy mi způsobila nepatrné škrábnutí. Od přímé kontroly hnízda jsem tedy upustil. Při zpáteční cestě až do vzdálenosti asi 7 metrů od hnízda mne lyska neustále doprovázela výskoky na lýtko, tudíž jsem musel couvat a ptáka rukou odhánět, aby mne nezranil. Druhý z ptáků ve snaze odlákat pozornost předstíral zranění. Z povzdálí byla vidět snůška 5 vajec a u hnízda 1 mládě. Další kontrolu lokality jsem uskutečnil 8. června 1993. Lysky vodily 3 mláďata. Agresivní chování lysky se opět opakovalo, ovšem již ne s takovou intenzitou. Pták ode mne udržoval asi metrový odstup.

Na stejné lokalitě jsem 4.5. 1994 našel atypicky umístěné hnízdo **lysky černé**. Hnízdo bylo vybudováno na polorozpadlém hnízdě straky obecné (*Pica pica*) ve vrbovém keři. V den nálezu bylo v hnízdě 5 vajec. Výška horního okraje hnízda nad vodou byla cca 90 cm, spodního okraje cca 70 cm. Lyska se do hnízda a z hnízda dostávala po přeslenu větvi o délce cca 140 cm. S popisem takto netypicky umístěného hnízda lysky černé jsem se v literatuře nesetkal. Je známo umístění hnízda lysky černé maximálně 50 cm nad vodní hladinou (ŘEPA in verb)

Další případ se týká netypicky umístěného hnízda **hrdličky zahradní** (*Streptopelia decaocto*) na prvcích televizní antény. Anténa s hnízdem se nacházela na balkonu ve čtvrtém patře panelového domu na periferii města Olomouce. Počátkem května snesla hrdlička 2 vejce. Poslední týden v květnu došlo ke ztrátě prvního vejce, poté se ztratilo i druhé vejce. Vzhledem k dlouhé inkubační době byla vejce neoplozena nebo s uhynulými zárodky. Během hnízdění byly pozorovány

útoky racka chechtavého (*Larus ridibundus*) na hnízdící ptáky. Jednalo se s velkou pravděpodobností o racky z početné kolonie na Chomoutovském jezeře, vzdálené asi 6,5 km. Hnízdo bylo tedy pravděpodobně vyplněno rackem.

Poslední případ zajímavého chování jsem zaznamenal u **strakapouda velkého** (*Dendrocopos major*). Dne 29.5. 1993 jsem při procházení smrkovým porostem v polesí Laštany našel ve skáceném smrku hnízdo s 3 již zcela opeřenými mláďaty strakapouda. Je pozoruhodné, že přes tuto skutečnost nebylo hnízdo opuštěno. Domnívám se, že při pádu stromu se v hnízdě již nacházela mláďata. Vletový otvor byl našťestí po pádu situován tak, že rodiče mohli mláďata i nadále krmit. K podobným případům však dochází častěji (BUREŠ in.verb.).

S u m a r y

An unusual behaviour of a **Coot** (*Fulica atra*) defending its breeding territory was observed within the Olomouc district (North Moravia) on the 19th May 1993. The Coot charged at me with such force that it caused a slight injury on my leg. There were 5 eggs and 1 nestling on the nest.

An unusually situated Coot nest was found out on the 4th May 1994 within the same territory. The nest was built on an old nest of Magpie (*Pica pica*) in a willow bush. The height of the upper edge of nest was about 90 cm and the lower edge 70 cm above water level. The Coot traversed branches with a length about 140 cm in order to enter the nest.

A nest of **Collared Dove** (*Streptopelia decaocto*) with 2 eggs was found out, build on the elements of TV aerial on balcony of a block of flats in the beginning of May 1993. The eggs were later plundered by Black-Headed Gull (*Larus ridibundus*).

On the 29 May 1993, I discovered a nesting hole of **Great Spotted Woodpecker** (*Dendrocopos major*) with about 3 nestling located within felled spruce tree. In spite of the fact the tree had been cut down during breeding, probably with nestlings in the hole, it was not abandoned and juveniles fledged.

Ochrana ptačích hnízd před predátory

Protection of bird nests against predators

Václav Hájek

Oblouková 28, 101 00 Praha 10

Již několik let sleduji ztráty v době hnízdění na snůškách v budkách a mláďatech ve hnízdech. Mám včelín v lese, kde se proto hodně zdržuji. Mnohokrát jsem si nedovedl vysvětlit, proč hnízdění sýkor koňader, sýkor modřinek či lejsků skončila neúspěšně. Až jednou jsem zastihl kunu lesní u budky: strčila tlapku do vletového otvoru, vyplašila z vajíček samičku a snadno ji chytila. Odhaduji, že kuna lesní, která je ve zdejší kraji silně přemnožena, zničí přes 85 % hnízd jak v dutinách, tak v nejhustších křovinách. Ptáky hnízdící na zemi ničí lišky a kočky. Jejich početnost je zde vysoká: za dva roky jsem se spolupracovníkem střelil 28 kun, 17 lišek a 35 koček.

Snažil jsem se nějakým způsobem predátory odradit od hnízd. Hadříky namočené v petroleji se neosvědčily, proto jsem v roce 1993 poprvé použil lysol: z 10 budek jsem 5 ošetřil a 5 ponechal bez ošetření. Ve všech ošetřených budkách proběhlo hnízdění úspěšně, 5 neošetřených hnízd bylo zničeno.

V roce 1994 jsem ošetřil všechna hnízda, která jsem našel. Do budek - vždy do rohů - jsem dal a dobře zajistil 2 lahvičky od léků (s širším hrdlem) se směsí lysolu a petroleje, touto směsí